

**Raport z realizacji Programu Ochrony
Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-
2025 z perspektywą do roku 2029, za okres
2022-2023**

Czosnów, 2025

Zamawiający:

Gmina Czosnów
ul. Gminna 6
05-152 Czosnów

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów:

Kierownik Projektu – Karolina Drzewiecka
Konsultant – Martyna Ciska

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Charakterystyka gminy	4
2.1. Położenie	4
2.2. Walory przyrodnicze gminy	5
2.3. Jakość powietrza na terenie gminy	19
2.4. Poziom hałasu na terenie gminy	25
2.5. Natężenia pól elektromagnetycznych na terenie gminy	26
2.6. Jakość wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy	27
3. Stopień realizacji programu ochrony środowiska w latach 2022-2023	32
4. Ocena realizacji programu ochrony środowiska w okresie od 2022 do 2023	39
5. Spis tabel i rysunków	46

1. Wstęp

Celem niniejszego opracowania jest ocena efektów realizacji zadań w okresie od 2022 r. do 2023 r. wynikających z „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029”, przyjętego uchwałą nr LVIII/451/2022 Rady Gminy Czosnów z dnia 20 grudnia 2022 r.

Obowiązek sporządzenia raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska przez organ wykonawczy gminy i przedstawienia tego raportu radzie gminy wynika z zapisów art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.). Organ wykonawczy gminy wykonuje raport co dwa lata.

Ustawa Prawo ochrony środowiska nie wskazuje wymagań dotyczących formy oraz zawartości raportów z wykonania Programów Ochrony Środowiska. W związku z tym, sporządzając niniejszy dokument, wzięto pod uwagę główne cele oraz przewidziane do wykonania zadania ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029.

Źródłami informacji na temat realizacji poszczególnych zadań są:

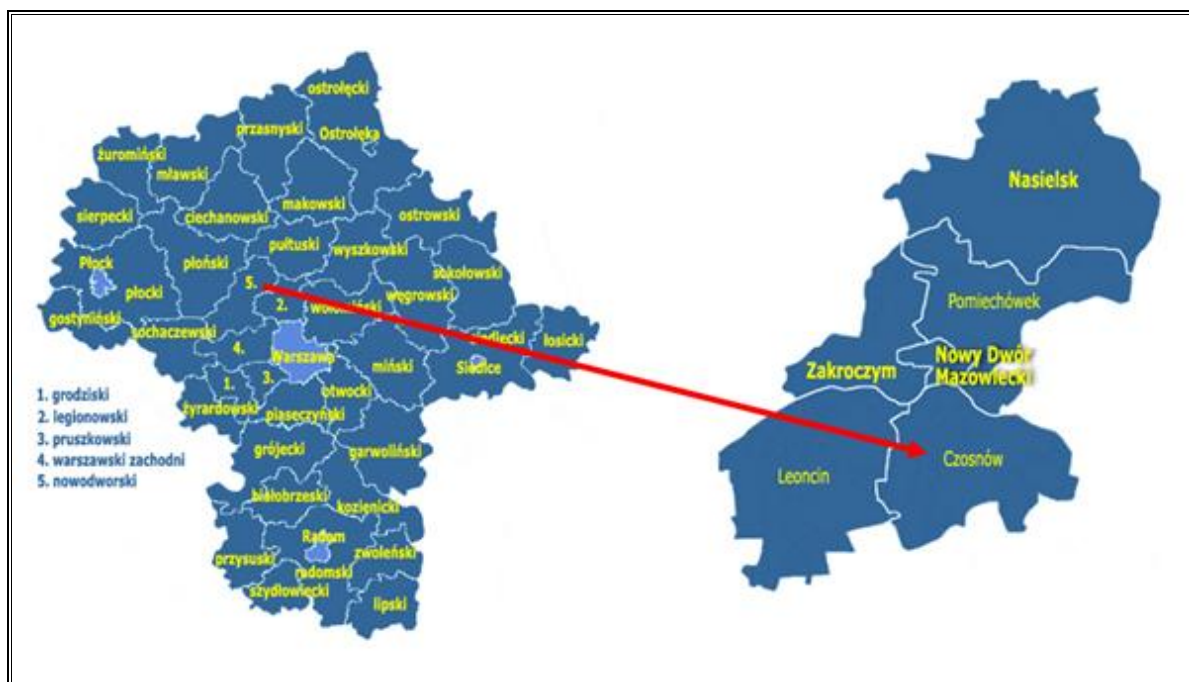
- Urząd Gminy Czosnów;
- Raport o stanie Gminy Czosnów na grudzień 2022 r.;
- Raport o stanie Gminy Czosnów na grudzień 2023 r.

2. Charakterystyka gminy

2.1. Położenie

Gmina Czosnów jest gminą wiejską położoną w środkowej części województwa mazowieckiego, w powiecie nowodworskim, 16 km od Warszawy, na lewym brzegu Wisły. Zajmuje ona obszar pomiędzy Wisłą, a Puszcą Kampinoską.

Rysunek 1. Położenie gminy Czosnów na tle województwa mazowieckiego i powiatu nowodworskiego

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

Gmina sąsiaduje z:

- miastem Nowy Dwór Mazowiecki, powiat nowodworski, województwo mazowieckie,
- gminą wiejską Jabłonna, powiat legionowski, województwo mazowieckie,
- gminą miejsko-wiejską Łomianki, powiat warszawski zachodni, województwo mazowieckie,
- gminą wiejską Izabelin, powiat warszawski zachodni, województwo mazowieckie,
- gminą wiejską Leszno, powiat warszawski zachodni, województwo mazowieckie,
- gminą wiejską Leoncin, powiat nowodworski, województwo mazowieckie,
- gminą miejsko-wiejską Zakroczym, powiat nowodworski, województwo mazowieckie.

2.2. Walory przyrodnicze gminy

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na obszarze gminy Czosnów znajdują się:

- Kampinoski Park Narodowy,
- rezerwat przyrody „Kępy Kazuńskie”,

- rezerwat przyrody „Zakole Zakroczymskie”,
- Warszawski obszar chronionego krajobrazu,
- obszary natura 2000:
  - „Puszcza Kampinowska” PLC140001,
  - „Forty Modlińskie” PLH140020,
  - „Łąki Kazuńskie” PLH140048,
  - „Kampinowska Dolina Wisły” PLH140029,
  - „Dolina Środkowej Wisły” PLB140004,
- 10 pomników przyrody.

Kampinoski Park Narodowy

Utworzony został rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 stycznia 1959 r. w sprawie utworzenia *Kampinoskiego Parku Narodowego* (Dz.U. z 1959 r. Nr 17, poz. 91). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 września 1997 r. w sprawie *Kampinoskiego Parku Narodowego* (Dz.U. z 1997 r. Nr 132, poz. 876). Park obejmuje powierzchnię 38 544,3300 ha, a jego otulina 37 756,4900 ha.

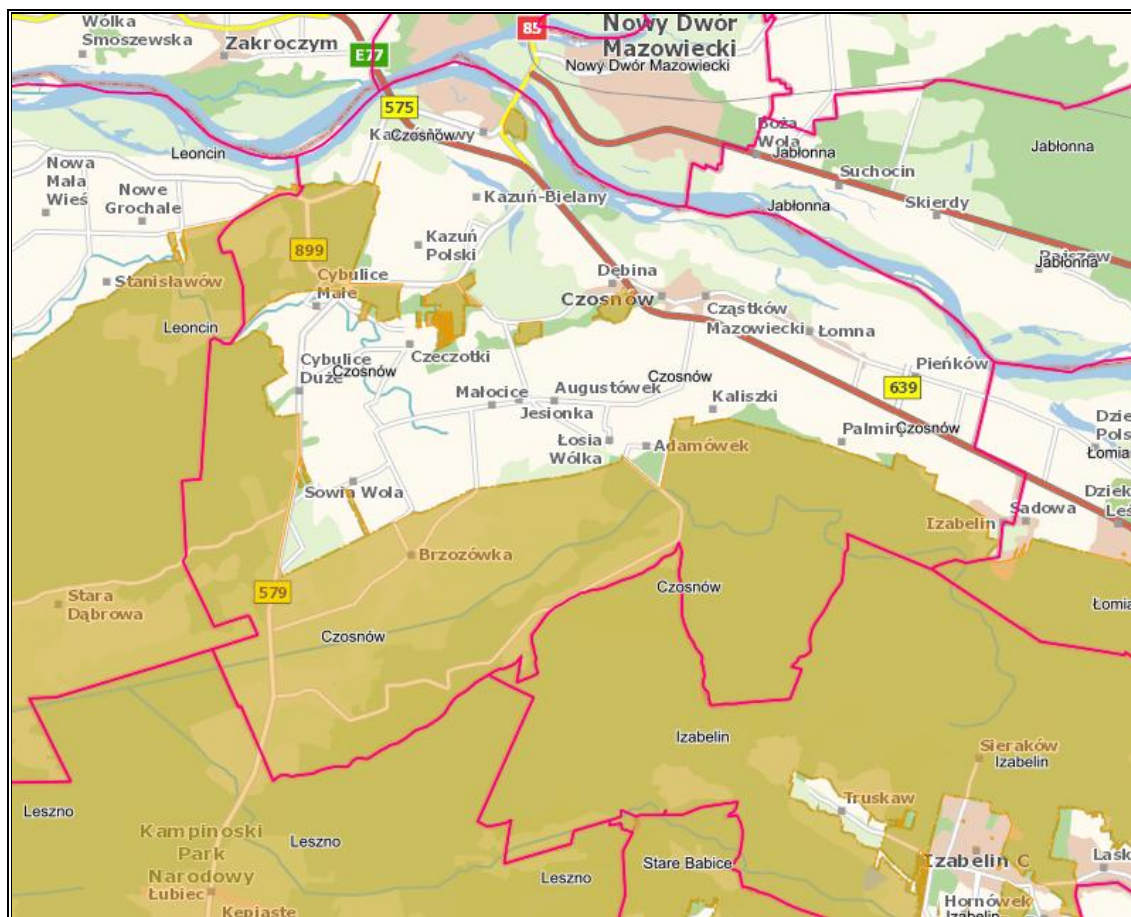
Na terenie parku występuje ponad 50 zbiorowisk roślinnych. Tworzy je ok. 1 400 gatunków roślin naczyniowych, 115 gatunków mszaków oraz 146 gatunków porostów. Należą do nich m.in. gatunki reliktowe oraz charakterystyczne dla różnych stref geograficznych, takich jak relikt epoki polodowcowej – chamedafne północna, gatunki borealne – zimoziół północny i kosaciec syberyjski, relikty pontyjskie – wisienka kwaśna i węży mord stepowy. Ochronie całkowitej podlega 74 występujących w parku gatunków roślin m.in. wawrzynek wilczełyko, lilia złotogłów, sasanki otwarta i łąkowa, bluszcz pospolity czy storczyki. W parku występuje 66 gatunków drzew i 70 gatunków krzewów, z czego 33 gatunki drzew i 46 gatunków krzewów jest pochodzenia rodzimego. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, zajmująca 69,5% powierzchni leśnej, następnymi są olcha czarna (12,5%), dąb szypułkowy i bezszypułkowy (10,30%) oraz brzoza brodawkowata i omszona (6,45%). Lasy zajmują ponad 73% powierzchni parku, resztę stanowią różnego rodzaju zbiorowiska nieleśne.

Kampinoski Park Narodowy jest jedną z najważniejszych ostoj fauny niżu polskiego. Szacuje się, że może tutaj występować połowa, czyli ok. 16,5 tysiąca rodzimych gatunków zwierząt. Gnieździ się tutaj ponad 150 gatunków ptaków, wśród nich kilkanaście par bocianów czarnych i żurawi, orlik krzykliwy, a od 2000 roku – bielik. Na terenach otwartych licznie występuje derkacz, gatunek zagrożony wyginięciem w skali światowej. Łącznie z okresem pozalegowym obserwowano tutaj 215 gatunków ptaków. Z ssaków na uwagę zasługuje łosć, będący symbolem Kampinoskiego Parku Narodowego. Liczne są również sarny, dziki oraz jelenie. Nad niektórymi ciekami wodnymi oraz starorzeczami Wisły spotykana jest wydra. O wiele

liczniejsze są reintrodukowane tutaj w 1980 roku bobry. W parku żyje również 15 gatunków nietoperzy. Przedstawicielami drapieżników są m.in. kuny, lisy, jenoty i rysie.

Od 2000 roku Kampinoski Park Narodowy ustanowiony został Rezerwatem Biosfery „Puszcza Kampinowska” w ramach programu UNESCO „*Man and the Biosphere*”¹.

Rysunek 2. Kampinoski Park Narodowy na terenie gminy Czosnów

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?showExternalObject=A8C2D650C0A569D5026EA723D1888B73>
(dostęp: 30.04.2025 r.)

Kępy Kazuńskie – obszar o powierzchni 544,2800 ha. Został uznany za rezerwat rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. U. z 1998 r. Nr 166, poz. 1224). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie nr 274 Wojewody Mazowieckiego z dnia 12 grudnia 2001 r. Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych ostoi lęgowych rzadkich i ginących gatunków ptaków występujących na obszarze rzeki Wisły. Dla powyższego rezerwatu nie ustanowiono planu ochrony ani zadań ochronnych.

¹ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 przyjęty uchwałą nr LVIII/451/2022 Rady Gminy Czosnów z dnia 20 grudnia 2022 r.

Tabela 1. Charakterystyka rezerwatu przyrody Kępy Kazuńskie

Rodzaj rezerwatu	wodny
Typ rezerwatu	nie określono w akcie prawnym
Podtyp rezerwatu	nie określono w akcie prawnym
Typ ekosystemu	nie określono w akcie prawnym
Podtyp ekosystemu	nie określono w akcie prawnym

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody crfop.gdos.gov.pl/ (dostęp: 30.04.2025 r.)

Rysunek 3. Rezerwat przyrody Kępy Kazuńskie na terenie gminy Czosnów

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?showExternalObject=A8C2D650C0A569D5026EA723D1888B73>
(dostęp: 30.04.2025 r.)

Zakole Zakroczymskie – obszar o powierzchni 545,4755 ha. Został uznany za rezerwat rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. U. z 1998 r. Nr 166, poz. 1224). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 17 maja 2019 r. w sprawie rezerwatu przyrody Zakole Zakroczymskie (Dz. Urz. z 2019 r. poz. 6599). Celem ochrony jest zachowanie ze

względów naukowych i dydaktycznych ostoi lęgowych rzadkich i ginących gatunków ptaków występujących na obszarze rzeki Wisły.

Tabela 2. Charakterystyka rezerwatu przyrody Zakole Zakroczymskie

Rodzaj rezerwatu	wodny
Typ rezerwatu	faunistyczny
Podtyp rezerwatu	ptaków
Typ ekosystemu	wodny
Podtyp ekosystemu	rzek i ich dolin, potoków i źródeł

Źródło: Centralny Rejestr Form Ochrony Przyrody crfop.gdos.gov.pl/ (dostęp: 30.04.2025 r.)

Na terenie rezerwatu „Zakole Zakroczymskie” zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 15 listopada 2018 r. i zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 21 lipca 2020 r. wyznaczono plan zdań ochronnych. Powierzchnia ochrony czynnej rezerwatu wynosi 545,4755 ha.

Rysunek 4. Rezerwat przyrody Zakole Zakroczymskie na terenie gminy Czosnów

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?showExternalObject=A8C2D650C0A569D5026EA723D1888B73> (dostęp: 30.04.2025 r.)

Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu – zajmuje powierzchnię 148 409,1000 ha i powstał na mocy rozporządzenia Wojewody Warszawskiego z dnia 29 sierpnia 1997 r. w sprawie utworzenia obszaru chronionego krajobrazu na terenie województwa warszawskiego (Dz. Urz. z 1997 r. Nr 43, poz. 149). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest uchwała nr 34/13 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 18 lutego 2013 r. Obszar obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Rysunek 5. Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu na terenie gminy Czosnów

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?showExternalObject=A8C2D650C0A569D5026EA723D1888B73>
(dostęp: 30.04.2025 r.)

Obszary Natura 2000

Puszcza Kampinoska (Kod obszaru: PLC140001) – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) oraz Obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa ptasia), który obejmuje powierzchnię 37 640,4900 ha. Został utworzony Decyzją Komisja z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującą, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007)5043)(2008/25/WE) oraz

rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000.

Na terenie ostoi występuje 14 typów siedlisk cennych z europejskiego punktu widzenia, z których największą powierzchnię zajmują łąki użytkowane ekstensywnie (6,8%) i priorytetowe lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe (6,0%). Do najcenniejszych roślin występujących na terenie obszaru należą relikty polodowcowe, takie jak zimoziół północny i chamedafne północna. Występuje tu również gatunek endemiczny Polski – brzoza czarna. Spośród ssaków cennych dla UE występują tu trzy gatunki nietoperzy – mopek, nocek łydkowłosy i nocek duży, oraz wydra i reintrodukowane od 1992 roku rysie. Puszcza Kampinoska jest również ostoją ptasią o randze europejskiej. Bytują tu 3 gatunki ptaków z Polskiej Czerwonej Księgi oraz 43 gatunki ptaków cennych dla ochrony europejskiej przyrody. Na obszarze ostoi występuje co najmniej 1% populacji krajowej bociana czarnego, sowy błotnej i trzmielojada. Teren ten jest również ważną ostoją derkacza².

Rysunek 6. Obszar Natura 2000 Puszcza Kampinoska na terenie gminy Czosnów

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?showExternalObject=A8C2D650C0A569D5026EA723D1888B73>
(dostęp: 30.04.2025 r.)

² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 przyjęty uchwałą nr LVIII/451/2022 Rady Gminy Czosnów z dnia 20 grudnia 2022 r.

Forty Modlińskie (Kod obszaru: PLH140020) – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa), który obejmuje powierzchnię 176,4900 ha. Obszar został utworzony Decyzją Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2023 r.

Obszar jest jednym z największych zimowisk mopsa w Polsce (500 osobników). Ponadto stwierdzono tu zimowanie 2 innych gatunków nietoperzy z załącznika II Dyrektywy Siedliskowej: nocka dużego i łydkowłosego³.

Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony zarządzeniem nr 29 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Forty Modlińskie PLH140020.

Rysunek 7. Obszar Natura 2000 Forty Modlińskie na terenie gminy Czosnów

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?showExternalObject=A8C2D650C0A569D5026EA723D1888B73>
(dostęp: 30.04.2025 r.)

³ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 przyjęty uchwałą nr LVIII/451/2022 Rady Gminy Czosnów z dnia 20 grudnia 2022 r.

Łąki Kazuńskie (Kod obszaru: PLH140048) – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa), który obejmuje powierzchnię 340,0200 ha. Obszar został utworzony Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 4 lutego 2021 r.

Obszar wyznaczony został ze względu na dobrze zachowane duże kompleksy łąk świeżych (kod 6510), którym towarzyszą zbiorowiska łąk wilgotnych oraz starorzecza. Pozostałe grupy zbiorowisk mają charakter uzupełniający. Flora roślin naczyniowych liczy ponad 100 gatunków, pośród których nie ma większych osobliwości. Z ważniejszych owadów poza stwierdzonym czerwoczykiem nieparkiem na terenie łąk Kazuńskich występuje prawdopodobnie również trzepla zielona oraz zalotka większa. Obszar jest również miejscem bytowania wielu gatunków ptaków, a także korytarzem ekologicznym łączącym Kampinoski Park Narodowy z brzegiem Wisły⁴.

Rysunek 8. Obszar Natura 2000 Łąki Kazuńskie na terenie gminy Czosnów

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?showExternalObject=A8C2D650C0A569D5026EA723D1888B73>
(dostęp: 30.04.2025 r.)

⁴ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 przyjęty uchwałą nr LVIII/451/2022 Rady Gminy Czosnów z dnia 20 grudnia 2022 r.

Kampinowska Dolina Wisły (Kod obszaru: PLH140029) – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa), który obejmuje powierzchnię 20 659,1100 ha. Obszar został utworzony Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r.

Do najcenniejszych siedlisk występujących na Obszarze należą ekstensywnie użytkowane łąki rajgrasowe *Arrhenatherion elatioris*, zróżnicowane pod względem wilgotności i żyzności podłoża na kilka podzespołów, łąki wiechlinowo-kostrzewowe *Poa-Festucetum rubrae* (zbiorowisko *Festuca rubra* i *Poa pratensis*) oraz bardzo rzadkie w obrębie tarasu zalewowego zmiennowilgotne łąki trzęślicowe ze związku *Molinietalia*. Luźne piaski akumulacyjne naniesione przez rzekę w obrębie tarasy zalewowej, porastają ciepłolubne murawy napiaskowe z klasy *Koelerio glaucae-Corynephoretea canescentis*, reprezentowane m.in. przez murawy z lepnicą tatarską *Corynephoru-Silenetum tataricae* i lepnicą wąskopłatkową *Sileno otitis-Festucetum*. W obrębie obszaru występuje jedna z najliczniejszych w Polsce populacji bolenia *Aspius as pius*, stabilne i silne liczebnie populacje bobra *Castor fiber* i wydry *Lutra Lutra*, kumaka nizinnego *Bombina bombina* i traszki grzebieniastej *Triturus cristatus*. Obszar pełni również kluczową rolę dla ptaków zarówno w okresie lęgowym, jak i podczas sezonowych migracji. Znaczna część gatunków wymienionych jest w I Załączniku Dyrektywy Ptasiej⁵.

Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 27 grudnia 2022 r. został ustanowiony plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Kampinowska Dolina Wisły PLH140029.

---

⁵ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 przyjęty uchwałą nr LVIII/451/2022 Rady Gminy Czosnów z dnia 20 grudnia 2022 r.

Rysunek 9. Obszar Natura 2000 Kampinoska Dolina Wisły na terenie gminy Czosnów

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?showExternalObject=A8C2D650C0A569D5026EA723D1888B73>
(dostęp: 30.04.2025 r.)

Dolina Środkowej Wisły (Kod obszaru: PLB140004) – obszar specjalnej ochrony ptaków (Dyrektywa ptasia), który obejmuje powierzchnię 30 777,8800 ha. Obszar został utworzony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r.

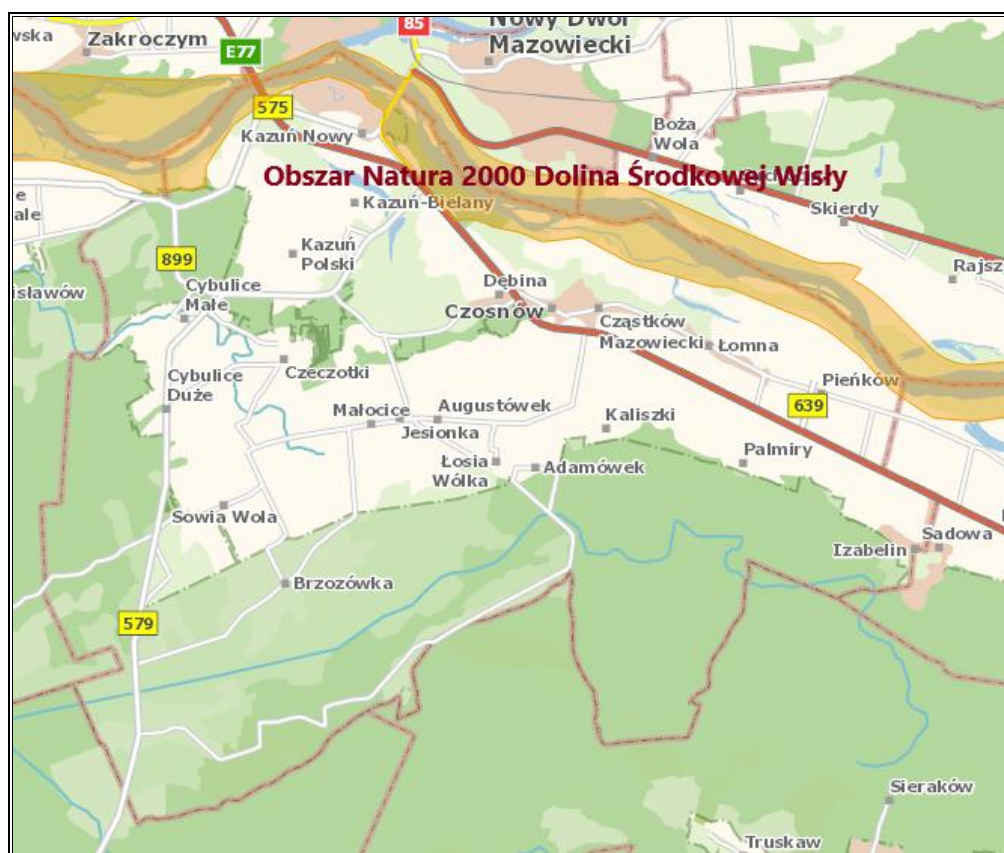
W Dolinie Środkowej Wisły gniazduje około 50 gatunków ptaków wodno-błotnych. Występują tu co najmniej 23 gatunki ptaków ważne w skali europejskiej, m.in. mewa czarnogłowa i mewa mała oraz cztery gatunki rybitw m.in. rybitwa białoczelna i rzeczna. Występuje tu również 9 gatunków wpisanych do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt m.in. ostrygojad, podgorzałka i podróżniczek. W okresie zimy występują tu duże koncentracje gągoła i bielczka. Obszar ma bardzo duże znaczenie jako szlak wędrówkowy dla ptaków migrujących. Spośród roślin cennych w skali Europy rośnie tu lipiennik Loesela⁶.

⁶ Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 przyjęty uchwałą nr LVIII/451/2022 Rady Gminy Czosnów z dnia 20 grudnia 2022 r.

Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych ustanowiony:

- zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 24 kwietnia 2014 r. i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły PLB140004;
- zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 16 grudnia 2014 r. i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły PLB140004;
- zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 30 maja 2016 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły PLB140004;
- zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 12 czerwca 2023 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły PLB140004.

Rysunek 10. Obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły na terenie gminy Czosnów

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/?showExternalObject=A8C2D650C0A569D5026EA723D1888B73>
(dostęp: 30.04.2025 r.)

Pomniki przyrody

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2024 poz. 1478 ze zm.) **pomnikami przyrody** są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Zgodnie z wykazem pomników przyrody na terenie gminy Czosnów znajduje się 10 pomników przyrody. Ich opis zaprezentowano w tabeli poniżej.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025
z perspektywą do roku 2029, za okres 2022-2023

Tabela 3. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Czosnów

Lp.	Typ pomnika	Gatunek drzewo	Wymiary		Miejscowość	Lokalizacja
			Obwód [cm]	Wysokość [m]		
1.	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy	275	18	Brzozówka	ok. 250 m od drogi biegnącej przez wieś, na terenie prywatnym
2.	pojedyncze drzewo	sosna pospolita	248	16	Cybulice Małe	Kampinoski Park Narodowy przy drodze łączącej Kazuń z Cybulicami po jej północnej stronie
3.	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy	320	18	Kazuń Polski	Polska Akademia Nauk
4.	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy	290	20	Kazuń Polski	Skarb Państwa/ na terenie ogrodzonym przy budynku Zakładu Doświadczalnego PAN w Kazuniu Polskim
5.	pojedyncze drzewo	lipa drobnolistna	405	14	Kazuń Polski	Skarb Państwa/ przy drodze prowadzącej do bramy głównej Zakładu Doświadczalnego PAN w Kazuniu Polskim
6.	pojedyncze drzewo	topola biała	425	28	Kazuń Polski	Skarb Państwa/ przy drodze polnej na terenie Państwowego Funduszu Ziemi, ok. 100 m od drogi Kazuń Nowy-Leoncin
7.	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy	500	20	Kazuń Polski	na prywatnej działce rolnej (pastwisko)
8.	grupa drzew (2 szt.)	modrzew europejski	250, 205	25	Kazuń Polski	Parafia Rzymsko-Katolicka w Kazuniu/ na cmentarzu kościelnym, przy płocie
9.	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy	240	20	Truskawka	Kampinoski Park Narodowy, przy drodze Czosnów-Kiścienie, blisko zabudowań, po południowej stronie drogi
10.	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy	360	23	Dębina	przy ul. Pańskiej 8

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029

2.3. Jakość powietrza na terenie gminy

Powietrze atmosferyczne jest jednym z najistotniejszych elementów środowiska przyrodniczego, które podlega ochronie. W polskim prawie środowiskowym zakres i sposoby ochrony powietrza atmosferycznego są określone głównie w ustawie Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.). Przepisy te dotyczą ochrony zasobów środowiska przyrodniczego, przeciwdziałania zanieczyszczeniom, wydawania pozwoleń, opłat i kar administracyjnych za wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza.

Potrzeba prawnej ochrony powietrza, jest skutkiem jego zanieczyszczenia, które w ustawie – Prawo ochrony środowiska zostało zdefiniowane następująco: *emisja, która może być szkodliwa dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska, może powodować szkodę w dobrach materialnych, może pogarszać walory estetyczne środowiska lub może kolidować z innymi uzasadnionymi sposobami korzystania ze środowiska* (art. 3 pkt 49 u.p.o.ś.).

Zanieczyszczenie powietrza jest wynikiem wieloletnich działań człowieka, w tym wykorzystania paliw kopalnych, rozwoju transportu i urbanizacji. Niektóre zanieczyszczenia pochodzą z naturalnych procesów, to jednak działalność ludzka stanowi główną przyczynę wzrostu zanieczyszczeń w atmosferze.

Najczęściej stosowaną klasyfikacją źródeł emisji jest następujący podział:

- źródła punktowe (emisja punktowa) związane z energetycznym spalaniem paliw i procesami technologicznymi w zakładach przemysłowych;
- źródła liniowe (emisja liniowa) związane z komunikacją;
- źródła powierzchniowe (emisja powierzchniowa) niskiej emisji rozproszonej komunalno-bytowej i technologicznej.

Województwo mazowieckie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, gmina Czosnów należy do strefy mazowieckiej.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje, których poziom stężeń ma zostać zmierzony, zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi:

- dwutlenek siarki (SO₂),
- dwutlenek azotu (NO₂),
- tlenek węgla (CO),
- benzen (C₆H₆),
- ozon troposferyczny (O₃),

- pył zawieszony PM10, oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren),
- pył PM2,5.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin:

- dwutlenek siarki (SO_2),
- tlenki azotu (NO_x),
- ozon (O_3).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy – oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenie ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie - z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM2,5 dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji dla strefy mazowieckiej w latach 2022-2023.

Tabela 4. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za lata 2022-2023 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
			Kryterium – poziom dopuszczalny									Kryterium – poziom docelowy					Kryterium - poziom celu długoterminowe go
			SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃		
						Faza I	Faza II										
Strefa mazowiecka	PL1404	2022	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	C	A	A	A	D2	
Strefa mazowiecka	PL1404	2023	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	A	A	A	A	D2	

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za lata 2022-2023

Tabela 5. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za lata 2022-2023 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Rok	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
			Kryterium – poziom dopuszczalny		Kryterium - poziom docelowy	Kryterium - poziom celu długoterminowego
			SO ₂	NO _x		
Strefa mazowiecka	PL1404	2022	A	A	A	D2
Strefa mazowiecka	PL1404	2023	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za lata 2022-2023

Roczna ocena jakości powietrza za 2022 rok w strefie mazowieckiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- poziom docelowy B(a)P w pyłe zawieszonym PM₁₀,
- poziom celu długoterminowego ozonu – klasa D2 (ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin).

Roczna ocena jakości powietrza za 2023 rok w strefie mazowieckiej wykazała przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu – klasa D2 (ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin).

Dla pozostałych zanieczyszczeń standardy imisyjne na terenie strefy mazowieckiej były dotrzymane.

Na terenie gminy w latach 2022-2023 nie było zlokalizowanej stacji monitoringu jakości powietrza. Dla potrzeb dokonania rocznych ocen jakości powietrza za rok 2022 i 2023 wykorzystano wyniki modelowania matematycznego jakości powietrza przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania.

W ocenach jakości powietrza za rok 2022 i 2023, na terenie gminy Czosnów, ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin, w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i docelowych zanieczyszczeń, nie stwierdzono przekroczeń. Wystąpiło natomiast przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu – klasa D2 (ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin).

Na terenie gminy w 2022 roku wartości stężeń średniorocznych substancji w powietrzu wyniosły:

1. **Dwutlenek azotu** (nr CAS 10102-44-0):

Sa = 8 - 18 µg/m³

2. **Dwutlenek siarki** (nr CAS 7446-09-5):

Sa = 3 µg/m³

3. **Pył zawieszony PM₁₀**:

Sa = 13 - 23 µg/m³

4. **Pył zawieszony PM_{2,5}**:

Sa = 8 - 16 µg/m³

5. **Benzen** (nr CAS 71-43-2):

Sa = 0,6 - 1 µg/m³

6. **Ołów** (nr CAS 7439-92-1):

Sa = 0,003 - 0,005 µg/m³

7. **Benzo(a)piren** (nr CAS 50-32-8):

Sa = 0,19 - 0,86 ng/m³

Na terenie gminy w 2023 roku wartości stężeń średniorocznych substancji w powietrzu wyniosły:

1. **Dwutlenek azotu** (nr CAS 10102-44-0):

Sa = 8 - 13 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

2. **Dwutlenek siarki** (nr CAS 7446-09-5):

Sa = 3 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

3. **Pył zawieszony PM10**:

Sa = 13 - 17 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

4. **Pył zawieszony PM2,5**:

Sa = 9 - 13 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

5. **Benzen** (nr CAS 71-43-2):

Sa = 0,5 - 1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

6. **Ołów** (nr CAS 7439-92-1):

Sa = 0,002 - 0,004 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

7. **Benzo(a)piren** (nr CAS 50-32-8):

Sa = 0,2 - 0,84 ng/m^3

Na terenie gminy Czosnów realizowany jest Program „Czyste Powietrze”, który jest rządową inicjatywą mającą na celu poprawę jakości powietrza w Polsce poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z ogrzewania budynków. Celem programu jest modernizacja systemów grzewczych i poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych, co ma prowadzić do ograniczenia smogu, a także obniżenia rachunków za ogrzewanie. Na terenie gminy Czosnów funkcjonuje Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Programu „Czyste Powietrze”. Uruchomiony Punkt Konsultacyjno-Informacyjny ma na celu ułatwienie mieszkańcom gminy aplikowanie o dofinansowanie w ramach Programu „Czyste Powietrze”. Mieszkańcy mają możliwość uzyskania informacji na temat możliwości uzyskania dofinansowania oraz złożenia wniosku o dofinansowanie w ramach ww. programu⁷.

Na terenie gminy Czosnów obowiązuje uchwała nr XXXIV/291/2021 Rady Gminy Czosnów z dnia 26 maja 2021 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Czosnów na dofinansowanie kosztów wymiany źródeł ciepła zasilanych paliwami stałymi w ramach poprawy jakości powietrza na terenie Gminy Czosnów, która została zmieniona uchwałą nr XXXV/300/2021 Rady Gminy Czosnów z dnia 21 czerwca 2021 r. Zgodnie z brzmieniem uchwały Gmina Czosnów udziela dotacji celowej pochodzącej z Budżetu Gminy na dofinansowanie kosztów wymiany niskosprawnych i nieekologicznych źródeł ciepła zasilanych paliwami stałymi na kotły o zmniejszonej emisji zanieczyszczeń do powietrza

---

⁷ <https://www.czosnow.pl/asp/program-czyste-powietrze,314,,1> (dostęp: 30.04.2025 r.)

w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych lub lokalach mieszkalnych w budynkach wielorodzinnych celem ograniczenia niskiej emisji.

Ponadto na terenie gminy Czosnów zlokalizowanych jest 10 czujników jakości powietrza, dzięki którym w czasie rzeczywistym można sprawdzić poziom jakości powietrza⁸.

2.4. Poziom hałas na terenie gminy

Hałas w środowisku to wszelkiego rodzaju niepożądane, nieprzyjemne i uciążliwe dźwięki w danym miejscu i czasie o częstotliwościach w zakresie 16 – 16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania.

Hałas przemysłowy

Dominującymi źródłami hałasu przemysłowego są: instalacje wentylacji ogólnej, odpylania i odwiórowania, sprężarki, chłodnie, maszyny tartaczne, maszyny stolarskie, maszyny do plastycznej obróbki metalu, maszyny budowlane, węzły betoniarskie, sieczkarnie, specjalistyczne linie technologiczne, transport wewnątrzzakładowy oraz urządzenia nagłaśniające.

Na terenie gminy wzdłuż drogi krajowej nr 7 zlokalizowane są tereny przeznaczone na rozwój różnych form działalności przemysłowej, które mogą stanowić źródło hałasu przemysłowego. Ponadto niewielki hałas mogą generować również liczne zakłady usługowe funkcjonujące na terenie gminy. Stanowią one jednak niewielkie źródło hałasu i nie są mocno uciążliwe dla mieszkańców.

Hałas komunikacyjny

Największa uciążliwość hałasu obserwowana jest na obszarach położonych wzdłuż szlaków komunikacyjnych. Należy się spodziewać, że w najbliższych latach natężenie ruchu kołowego (w tym maszyn rolniczych) będzie wzrastać, co przyczyni się do zwiększenia natężenia hałasu w sąsiedztwie tych szlaków.

Hałas dokuczliwy jest też dla wszelkich zabudowań usytuowanych przy szlakach komunikacyjnych i osób w nich mieszkających. Uciążliwość hałasu może być pośrednio zmniejszana poprzez realizację inwestycji z zakresu przebudowy czy modernizacji dróg, a także poprzez tworzenie wzdłuż tras o wysokim natężeniu ruchu pasów zieleni izolacyjnej. Głównym źródłem emisji hałasu komunikacyjnego do środowiska na terenie gminy jest ruch na drodze ekspresowej S7, drodze krajowej nr 7 i drogach wojewódzkich nr: 575, 579 oraz 899.

---

⁸ <https://www.czosnow.pl/asp/czujniki-jakosci-powietrza-na-terenie-gminy-czosnow,259,,1> (dostęp: 30.04.2025 r.)

Na terenie sąsiadującego z gminą miasta Nowy Dwór Mazowiecki zlokalizowany jest Port lotniczy Warszawa Modlin, w związku z tym na terenie gminy może występować hałas lotniczy będący skutkiem startowania i lądowania samolotów.

Badania natężenia hałasu

W ramach PMŚ gromadzone są pomiary hałasu przemysłowego, drogowego, kolejowego oraz lotniczego w środowisku.

W 2021 roku na terenie gminy Czosnów w miejscowości Sowia Wola Folwarczna zostały wykonane pomiary hałasu przemysłowego w 1 punkcie pomiarowym. Zmierzono hałas pochodzący od zakładu CARCAR, RENIK M i M F.H. Michał Rutkowski produkującego sery. W wyniku pomiarów nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu, ponieważ zakład nie posiada decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu. Wyniki badań przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 6. Wyniki pomiarów hałasu przemysłowego w 2021 roku w miejscowości Sowia Wola Folwarczna

Województwo	Powiat	Gmina	Miejscowość	Ulica	Nazwa punktu pomiarowego	Współrz. pp WGS84 (dl. geogr.)	Współrz. pp WGS84 (szer. geogr.)	Czas odniesienia	Doba (data i czas)	Wynik pomiaru [dB]	Wartość dopuszczalna [dB]
mazowieckie	nowodworski	Czosnów (gmina wiejska)	Sowia Wola Folwarczna	Słoneczna 25	Pp. nr 1 (2021) - Niezapominajki 2	20,6332	52,3679	Dzień 8h	2021-09-08	46,0	-
mazowieckie	nowodworski	Czosnów (gmina wiejska)	Sowia Wola Folwarczna	Słoneczna 25	Pp. nr 1 (2021) - Niezapominajki 2	20,6332	52,3679	Noc 1h	2021-09-07	38,1	-

Źródło: Państwowy Monitoring Środowiska/ Ekoinfonet

W latach 2022-2023 natomiast, nie prowadzono badań natężenia hałasu na terenie gminy Czosnów.

2.5. Natężenia pól elektromagnetycznych na terenie gminy

Pole elektromagnetyczne to pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz (definicja z ustawy dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska).

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe (Dz. U. 2024 r. poz. 1277 ze zm.),
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne,

przed którym ochronę reguluje ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2024 r. poz. 54 ze zm.) w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka.

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi stanowi zapewnienie jak najkorzystniejszego stanu środowiska, dzięki utrzymaniu poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych norm lub co najmniej na ich poziomie. Promieniowanie niejonizujące jest obecnie uznawane za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiskowych. Pole elektromagnetyczne generowane przez silne źródła wpływa negatywnie na warunki życia ludzi, zakłócając procesy życiowe. Może prowadzić do zaburzeń w funkcjonowaniu ośrodkowego układu nerwowego, a także układów: rozrodczego, hormonalnego, krwionośnego oraz wpływać na narządy słuchu i wzroku.

Badania PEM

Pomiary pól elektromagnetycznych (PEM) w ramach państwowego monitoringu środowiska na terenie gminy Czosnów wykonano w 2021 r. w 1 punkcie pomiarowym. W latach 2022-2023 pomiarów nie prowadzono.

W wyniku przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu PEM, który dla częstotliwości objętych monitoringiem, tj. 80 MHz-40 GHz, wynosi 28 V/m.

Tabela 7. Dane z pomiarów PEM wykonanych na terenie gminy Czosnów w 2021 r.

Powiat	Gmina	Miejscowość	Współrzędne punktu pomiarowego	Wynik pomiaru [V/m]
Nowodworski	Czosnów	Czosnów	52.391122, 20.732079	<0,8*

Źródło: Państwowy Monitoring Środowiska/ Ekoinfonet

2.6. Jakość wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy

Wody powierzchniowe

Gmina Czosnów pod względem hydrograficznym należy do regionu wodnego Środkowej Wisły.

Zgodnie z IIaPGW na terenie gminy Czosnów występują zlewnie następujących JCWP:

- RW200012275999 – Wisła od Narwi do zb. Włocławek,
- RW20001225999 – Wisła od Wieprza do Narwi,
- RW20001525994 – Dopływ z jez. Dziekanowskiego,
- RW2000152729639 – Łasica do Kanału Zaborowskiego,
- RW2000152729899 – Kanał Kromnowski,
- RW200016272969 – Łasica od Kanału Zaborowskiego do ujścia.

Jednolite części wód powierzchniowych (jcwp) badane są w reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych (ppk). W przypadku jcwp rzecznych (jcwp RW), ppk zlokalizowany jest na zamknięciu zlewni jcwp, a wyniki prowadzonych w nim badań odzwierciedlają stan jakości całej jcwp.

Zgodnie z § 14 i 15 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2021 r. w sprawie klasyfikacji stanu ekologicznego, potencjału ekologicznego i stanu chemicznego oraz sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych, a także środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych, co roku wykonywana jest klasyfikacja wskaźników jakości wód badanych w roku poprzednim, a co 3 lata klasyfikacja stanu lub potencjału ekologicznego i stanu chemicznego jcwp oraz ocena stanu jcwp, na podstawie najbardziej aktualnych wyników badań z ostatnich 6 lat.

Na podstawie badań państwowego monitoringu środowiska (PMŚ) prowadzonych w latach 2022-2023 została wykonana klasyfikacja wskaźników jakości wód dla jcwp RW przebiegających w granicach gminy Czosnów:

1) ppk PL01S0701_1150 (Łasica - Aleksandrów, most) – jcwp PLRW2000152729639 (Łasica do Kanału Zaborowskiego):

Klasyfikacja wskaźników za rok **2022** – poniżej stanu dobrego zostały sklasyfikowane wskaźniki stanu chemicznego (klasa >1): benzo(a)piren w wodzie;

Klasyfikacja wskaźników za rok 2023 – poniżej stanu dobrego zostały sklasyfikowane:

- biologiczne wskaźniki stanu/potencjału ekologicznego (klasa 3, 4 lub 5): makrobezkręgowce bentosowe,
- fizykochemiczne wskaźniki stanu/potencjału ekologicznego (klasa >2): tlen rozpuszczony, ogólny węgiel organiczny, fosfor fosforanowy, fosfor ogólny,
- wskaźniki stanu chemicznego (klasa 2): benzo(a)piren w wodzie;

2) ppk PL01S0701_1154 (Kanał Kromnowski - Śladów, most) – jcwp PLRW2000152729899 (Kanał Kromnowski):

Klasyfikacja wskaźników za rok 2022 – poniżej stanu dobrego zostały sklasyfikowane wskaźniki stanu chemicznego (klasa >1): benzo(a)piren w wodzie;

Klasyfikacja wskaźników za rok 2023 – poniżej stanu dobrego zostały sklasyfikowane:

- biologiczne wskaźniki stanu/potencjału ekologicznego (klasa 3, 4 lub 5): makrofity, makrobezkręgowce bentosowe,
- elementy hydromorfologiczne stanu/potencjału ekologicznego (klasa 3, 4 lub 5): Hydromorfologiczny Indeks Rzeczny, fizykochemiczne wskaźniki stanu/potencjału ekologicznego (klasa >2): tlen rozpuszczony, azot amonowy, fosfor fosforanowy,
- wskaźniki stanu chemicznego (klasa 2): benzo(a)piren w wodzie.

Tabela 8. Klasyfikacja elementów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych oraz klasyfikacja wskaźników stanu chemicznego JCWP na terenie gminy Czosnów w latach 2022-2023

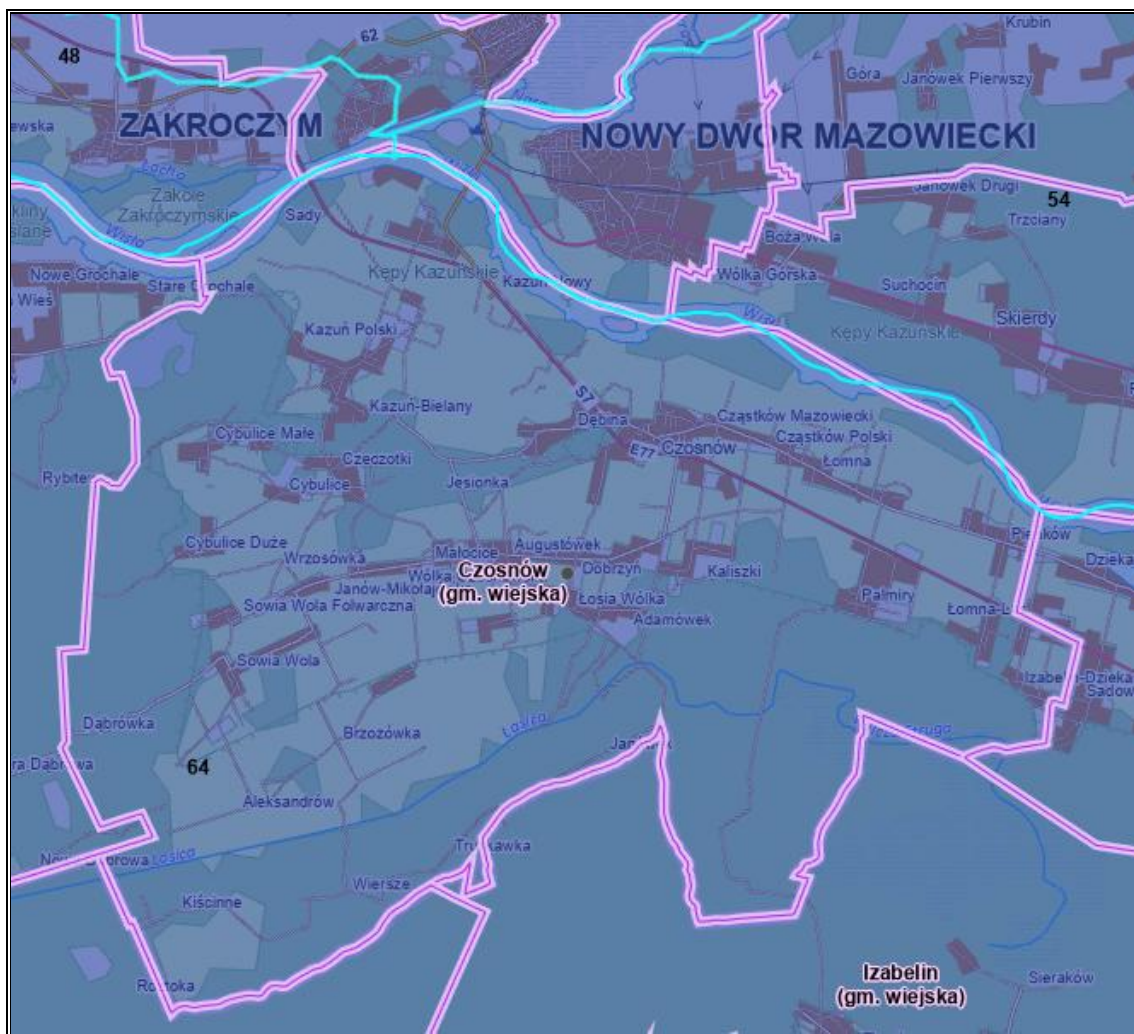
Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
		Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
Łasica od Kanału Zaborowskiego do ujścia	RW200016272969	3 (2023)	2 (2023)	>2 (2023)	-	-	-	-
Kanał Kromnowski	RW2000152729899	4 (2023)	3 (2023)	>2 (2023)	-	-	-	-

Źródło: Państwowy Monitoring Środowiska/ Ekoinfonet

Wody Podziemne

Według podziału Polski na 174 JCWPd, teren gminy Czosnów znajduje się na obszarze jednolitych części wód podziemnych: JCWPd nr 64 (PLGW200064), JCWPd nr 54 (PLGW200054) oraz JCWPd nr 48 (PLGW200048).

Rysunek 11. JCWPd na terenie gminy Czosnów

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/mapy/?page=Wody-podziemne> (dostęp: 30.04.2025 r.)

Na terenie gminy Czosnów nie są zlokalizowane żadne punkty pomiarowe krajowej sieci monitoringu jakości wód podziemnych.

3. Stopień realizacji programu ochrony środowiska w latach 2022-2023

Ze względu na brak przygotowanych przez Ministerstwo Środowiska wytycznych w zakresie struktury raportu z realizacji Program Ochrony Środowiska, zastosowana metodyka sporządzenia niniejszego Raportu wynika z Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029 i ujętych w nim zadań.

W tabeli poniżej przedstawione zostały informacje na temat zadań zaplanowanych do realizacji w latach 2022-2023 w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029.

Tabela prezentuje realizację zadań dla każdego z następujących obszarów interwencji:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- zagrożenia hałasem,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025
z perspektywą do roku 2029, za okres 2022-2023

Tabela 9. Stopień realizacji zadań

Działanie ujęte w Programie	Podmiot odpowiedzialny za realizację działania wskazany w Programie	Zakres zrealizowany w 2022 r.	Poniesione koszty realizacji zadania w 2022 r.	Zakres zrealizowany w 2023 r.	Poniesione koszty realizacji zadania w 2023 r.
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza					
Wsparcie finansowe dla wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Gmina Czosnów	Dofinansowanie do wymiany 46 szt. źródeł ciepła.	240 000,00 zł - (z czego 120 000 zł pochodziło z budżetu Gminy Czosnów; 120 000 zł Program Czyste Powietrze ⁹)	Dofinansowanie do wymiany 54 szt. źródeł ciepła.	341 762,84 zł – (z czego 34 152,57 zł pochodziło z budżetu Gminy Czosnów; 112 610,27 zł z budżetu Województwa Mazowieckiego w ramach programu Mazowsze dla czystego ciepła 2023; 195 000 zł Program Czyste Powietrze ⁹)
Działania edukacyjno – promocyjne dotyczącego gospodarki niskoemisyjnej	Gmina Czosnów	Przeprowadzono 2 akcje edukacyjno-informacyjne.	1 895,00 zł	Przeprowadzono 3 akcje edukacyjno-informacyjne.	14 796,00 zł
Wymiana/ modernizacja systemów grzewczych w budynkach gminnych	Gmina Czosnów	-	-	-	-

⁹ Z powodu niewystarczających danych przekazanych przez WFOŚiGW nie było możliwości określenia dokładnych kwot dofinansowania w Programie Czystym Powietrze. Koszty zostały oszacowane).

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025
z perspektywą do roku 2029, za okres 2022-2023

Działanie ujęte w Programie	Podmiot odpowiedzialny za realizację działania wskazany w Programie	Zakres zrealizowany w 2022 r.	Poniesione koszty realizacji zadania w 2022 r.	Zakres zrealizowany w 2023 r.	Poniesione koszty realizacji zadania w 2023 r.
Wymiana wszystkich lamp sodowych na LEDy	Gmina Czosnów	Wymiana 281 szt. energooszczędnych opraw na lampy LEDowe.	473 741,48 zł	Wymiana 380 szt. energooszczędnych opraw na lampy LEDowe.	713 486,82 zł
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem					
Modernizacja i naprawa nawierzchni dróg	Gmina Czosnów	Wykonanie nakładek asfaltowych na drogach gminnych (1,32 km)	655 062,56 zł	Wykonanie nakładek asfaltowych na drogach gminnych (1,07 km)	682 245,67 zł
Przebudowa dróg	Gmina Czosnów	Przebudowa ul. Akacjowej w miejscowości Kazuń Bielany (0,927 km) (koszt: 909 897,96 zł); Rozbudowa ul. Żwirowej w Augustówku i Jesionce (etap I), ul. Polnej i drogi nr 464 w Dębinie (0,844 km) (koszt: 1 335 753,05 zł)	3 214 183,45 zł	Rozbudowa drogi gminnej w miejscowościach Czeczotki i Cybulice Duże (2,137 km) (koszt: 5 831 459,48 zł) Rozbudowa drogi gminnej w miejscowościach	14 181 686,64 zł

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025
z perspektywą do roku 2029, za okres 2022-2023

Działanie ujęte w Programie	Podmiot odpowiedzialny za realizację działania wskazany w Programie	Zakres zrealizowany w 2022 r.	Poniesione koszty realizacji zadania w 2022 r.	Zakres zrealizowany w 2023 r.	Poniesione koszty realizacji zadania w 2023 r.
		Przebudowa ul. Kwiatowej w Cybulicach Małych (0,282 km) (koszt: 968 532,44 zł)		Czeczotki i Wrzosówka (1,448 km) (koszt: 3 450 596,51 zł) Rozbudowa dróg gminnych w miejscowościach Pieńków i Izabelin-Dzieskanówek (0,69 km) (koszt: 3 643 883,86 zł) Rozbudowa ul. Żwirowej w Augustówku i Jesionce (etap II) i ul. Polnej w Dębinie (0,692 km) (koszt: 1 255 746,79 zł)	
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami					
Uwzględnianie w dokumentach planistycznych map ryzyka powodziowego, map zagrożenia	Gmina Czosnów	-	-	Uchwała Nr LXVI/519/2023 Rady Gminy Czosnów z dnia 4	-

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025
z perspektywą do roku 2029, za okres 2022-2023

Działanie ujęte w Programie	Podmiot odpowiedzialny za realizację działania wskazany w Programie	Zakres zrealizowany w 2022 r.	Poniesione koszty realizacji zadania w 2022 r.	Zakres zrealizowany w 2023 r.	Poniesione koszty realizacji zadania w 2023 r.
powodziowego oraz terenów zagrożonych podtopieniami				lipca 2023 r. (Dz. U. Woj. Mazowieckiego z dnia 7 sierpnia 2023 r., poz. 9106) w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części terenu gminy Czosnów – etap III	
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa					
Budowa/ rozbudowa/ modernizacja sieci wodociągowej	Gmina Czosnów	Budowa wodociągu w miejscowościach w gminie Czosnów (o długości 2,61 km).	640 190,40 zł	Budowa wodociągu w miejscowościach w gminie Czosnów (o długości 1,04 km).	267 402,00 zł
Budowa/ rozbudowa/ modernizacja kanalizacyjnej	Gmina Czosnów	Budowa i rozbudowa kanalizacji w miejscowościach w gminie Czosnów (o długości 3,0 km).	743 251,60 zł	Budowa kanalizacji w miejscowościach w gminie Czosnów (o długości 6,94 km).	3 716 495,53 zł
Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków	Gmina Czosnów	-	-	Rozbudowa i przebudowa	14 789 712,07 zł

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025
z perspektywą do roku 2029, za okres 2022-2023

Działanie ujęte w Programie	Podmiot odpowiedzialny za realizację działania wskazany w Programie	Zakres zrealizowany w 2022 r.	Poniesione koszty realizacji zadania w 2022 r.	Zakres zrealizowany w 2023 r.	Poniesione koszty realizacji zadania w 2023 r.
				gminnej oczyszczalni ścieków w Czosnowie (etap I)	
Obszar interwencji: Gleby					
Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb ściekami komunalnymi poprzez prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz ich kontrolę	Gmina Czosnów	Ewidencja jest prowadzona i aktualizowana	Zadanie ciągłe w ramach pracy własnej urzędu	Ewidencja jest prowadzona i aktualizowana	Zadanie ciągłe w ramach pracy własnej urzędu
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów					
Realizacja programu usuwania z budynków pokryć dachowych i ściennych zawierających azbest	Gmina Czosnów	Odbiór, transport i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Czosnów w ilości 84,33 Mg	31 785,66 zł	Odbiór, transport i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Czosnów w ilości 120 Mg	69 984,00 zł
Przebudowa PSZOK	Gmina Czosnów	Zmiana zagospodarowania terenu PSZOK w Czosnowie wraz z montażem wagi.	455 518,64 zł	-	-
Działania edukacyjne - Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami	Gmina Czosnów	Wielkie Sprzątanie Gminy Czosnów (akcja sprzątania świata)	W ramach kosztów administracyjnych Urzędu Gminy	Wielkie Sprzątanie Gminy Czosnów (akcja sprzątania świata połączona z konkursem plastycznym i fotograficznym)	3 766,32 zł (koszt konkursu i spektaklu)

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025
z perspektywą do roku 2029, za okres 2022-2023

Działanie ujęte w Programie	Podmiot odpowiedzialny za realizację działania wskazany w Programie	Zakres zrealizowany w 2022 r.	Poniesione koszty realizacji zadania w 2022 r.	Zakres zrealizowany w 2023 r.	Poniesione koszty realizacji zadania w 2023 r.
				oraz edukacyjnym spektaklem dla dzieci „Śmieciaki ratują świat”).	
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze					
Nasadzenia roślinności wynikające z potrzeb	Gmina Czosnów	Nasadzenie 10 szt. roślinności	600,00 zł	Nasadzenie 10 szt. roślinności	600,00 zł

Źródło: Opracowanie własne

4. Ocena realizacji programu ochrony środowiska w okresie od 2022 do 2023

W oparciu o dane zgromadzone i przedstawione w rozdziale 3 niniejszego Raportu dotyczącego zadań przyjętych do realizacji w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029”, należy stwierdzić, że realizacja założeń dokumentów przebiega prawidłowo, co skutkuje poprawą stanu środowiska na terenie gminy Czosnów.

Podsumowanie wykonania zadań w ramach „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Czosnów na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2029”:

Obszar interwencji 1: Ochrona klimatu i jakości powietrza

W ramach obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza zrealizowano szereg działań zmierzających do poprawy jakości powietrza i ograniczenia emisji:

- **Wymiana źródeł ciepła:** dofinansowano wymianę 46 szt. (2022) i 54 szt. (2023) źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych;
- **Działania edukacyjno-promocyjne:** przeprowadzono 2 akcje w 2022 roku i 3 w 2023 roku,
- **Modernizacja oświetlenia:** wymieniono 281 opraw w 2022 r. i 380 opraw w 2023 r. na lampy LED;
- **Modernizacja systemów grzewczych w budynkach gminnych** – brak realizacji w obu latach.

Działania edukacyjno-promocyjne realizowane w 2022 r.:

1. Promocja Programu Czyste Powietrze wykonana przez gminę na podstawie porozumienia nr 100/2021 z WFOŚiGW;
2. Akcja edukacyjno-promocyjna polegająca na promocji dotacji gminnej do wymiany źródeł ciepła oraz nakazów i zakazów wynikających z mazowieckiej uchwały antysmogowej wykonana przez Wydział Rolnictwa, Geodezji i Ochrony Środowiska.

Działania edukacyjno-promocyjne realizowane w 2023 r.:

1. Kampania informacyjno-edukacyjnej o tematyce związanej z ochroną powietrza i obowiązujących przepisach w tym zakresie oraz o możliwości pozyskania środków na wymianę „kopciuchów” – „Nie truj, że się nie da!” – współfinansowana ze środków województwa mazowieckiego w ramach programu „Mazowsze dla czystego powietrza”;
2. Akcja edukacyjno-promocyjna odnosząca się do ochrony powietrza (promocja dotacji gminnej do wymiany źródeł ciepła, uchwały antysmogowej, zakazu spalania odpadów

i pozostałości roślinnych poza instalacjami) wykonana przez Wydział Rolnictwa, Geodezji i Ochrony Środowiska.

3. Promocja Programu Czyste Powietrze wykonana przez gminę na podstawie porozumienia nr 100/2021 z WFOŚiGW.

W ramach obszaru interwencji dotyczącego ochrony klimatu i jakości powietrza gmina Czosnów podjęła szereg zróżnicowanych działań, które łącznie tworzą spójny i wielowymiarowy system wsparcia dla poprawy stanu atmosfery oraz zmniejszenia emisji CO₂. Działania te były realizowane równolegle na trzech płaszczyznach: inwestycyjnej, informacyjnej i promocyjnej, co świadczy o całościowym podejściu do problematyki niskiej emisji.

Jednym z kluczowych elementów była kontynuacja programu dofinansowania wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych. Łącznie w latach 2022-2023 zrealizowano 100 wymian – co oznacza, że 100 gospodarstw domowych mogło zrezygnować z przestarzałych, nieefektywnych i emisyjnych urządzeń grzewczych na rzecz nowszych, bardziej ekologicznych technologii. W kontekście walki z niską emisją – będącą jedną z głównych przyczyn pogorszenia jakości powietrza w okresie grzewczym – jest to działanie o dużym znaczeniu środowiskowym i zdrowotnym. Dzięki niemu możliwa jest realna redukcja emisji pyłów zawieszonych (PM₁₀, PM_{2,5}), benzo(a)pirenu oraz tlenków siarki i azotu, które mają szkodliwy wpływ na układ oddechowy, sercowo-naczyniowy i ogólną jakość życia mieszkańców.

Równolegle prowadzono działania edukacyjno-promocyjne dotyczące gospodarki niskoemisyjnej – łącznie przeprowadzono pięć akcji informacyjnych, w tym kampanie skierowane do mieszkańców, które miały na celu zwiększenie świadomości ekologicznej i zachęcenie do podejmowania działań na rzecz czystego powietrza.

Istotnym krokiem była także modernizacja oświetlenia ulicznego – wymieniono łącznie 661 opraw sodowych na nowoczesne i energooszczędne lampy LED. Inwestycja ta przynosi wielowymiarowe korzyści: znacząco zmniejsza zużycie energii elektrycznej, obniża koszty eksploatacyjne, redukuje emisję dwutlenku węgla (ze względu na mniejsze zapotrzebowanie na energię produkowaną z paliw kopalnych) oraz poprawia bezpieczeństwo i komfort życia mieszkańców, szczególnie w okresie jesienno-zimowym.

Pewną luką pozostaje brak realizacji działań modernizacyjnych w budynkach publicznych. Modernizacja źródeł ciepła w tych obiektach, będących często znaczącymi odbiorcami energii cieplnej, mogłaby przynieść wymierne efekty zarówno ekologiczne, jak i finansowe. Należy jednak podkreślić, że Program Ochrony Środowiska został przyjęty na lata 2022-2025, z perspektywą do 2029 roku, a zatem lata 2022-2023 należy traktować jako etap wdrożeniowy.

Niezrealizowane zadania mogą być ujęte w kolejnych budżetach inwestycyjnych, co da możliwość ich kompleksowej realizacji w dalszych latach.

Obszar interwencji 2: Zagrożenia hałasem

Celem obszaru interwencji zagrożenia hałasem było ograniczenie hałasu komunikacyjnego poprzez poprawę infrastruktury drogowej:

- **Modernizacja nawierzchni:** wykonano nakładki asfaltowe na drogach gminnych – kontynuowane w obu latach;
- **Przebudowy i rozbudowy dróg:** w latach 2022-2023 zrealizowano szeroko zakrojone inwestycje drogowe, w tym m.in. ul. Akacjową, Żwirową, Polną, a także drogi w Czeczotkach, Wrzosówce, Pieńkowie i Izabelinie-Dziekanówku. Łączny koszt w 2023 r. wyniósł ponad 14 mln zł.

Celem obszaru interwencji związanego z zagrożeniami hałasem była redukcja uciążliwości dźwiękowych, głównie pochodzących z ruchu drogowego, który stanowi dominujące źródło hałasu środowiskowego na terenie gminy Czosnów. Gmina, z uwagi na swoje położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy oraz przebiegające przez jej obszar drogi o znaczeniu krajowym, wojewódzkim i lokalnym, doświadcza stale rosnącego natężenia ruchu – zarówno osobowego, jak i ciężarowego. W tym kontekście działania zmierzające do poprawy jakości infrastruktury drogowej mają bezpośrednie przełożenie na ograniczenie ekspozycji mieszkańców na nadmierny hałas.

Realizacja prac obejmowała m.in. modernizację nawierzchni dróg gminnych, w ramach której wykonywano nowe nakładki asfaltowe – 2,39 km w latach 2022-2023. Takie działania prowadzone były w sposób systematyczny w obu analizowanych latach, co wskazuje na konsekwentną politykę inwestycyjną gminy. Kluczowe znaczenie miały także szeroko zakrojone przebudowy i rozbudowy ciągów drogowych w miejscowościach o zwartej zabudowie jednorodzinnej i rosnącej liczbie mieszkańców – m.in. w Kazuniu Bielany, Augustówku, Jesionce, Czeczotkach, Wrzosówce, Pieńkowie i Izabelinie-Dziekanówku. W 2022 r. przebudowano 1,209 km dróg oraz rozbudowano 0,844 km dróg. Natomiast w 2023 r. wartość wskaźnika rozbudowanych dróg była ponad pięciokrotnie wyższa i osiągnęła 4,967 km.

Nowoczesne, równe nawierzchnie drogowe mają istotny wpływ na ograniczenie hałasu komunikacyjnego. Poprawa jakości jezdni skutkuje zmniejszeniem hałasu toczenia, który powstaje w wyniku kontaktu opony z nawierzchnią. Im bardziej nierówna i zdegradowana nawierzchnia, tym większe są wibracje i hałas generowany przez przejeżdżające pojazdy – zwłaszcza ciężarowe i maszyny rolnicze.

Obszar interwencji 3: Gospodarowanie wodami

W 2023 r. w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla części terenu gminy Czosnów – etap III przyjętym uchwałą nr LXVI/519/2023 Rady Gminy Czosnów z dnia 4 lipca 2023 r. uwzględniono mapy zagrożenia powodziowego.

Uwzględnienie map zagrożenia powodziowego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego (mpzp) ma istotne znaczenie dla gospodarowania wodami, zwłaszcza w kontekście zrównoważonego rozwoju i przeciwdziałania skutkom zmian klimatycznych.

Włączenie map zagrożenia powodziowego do planu miejscowego pozwala na identyfikację obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz ograniczenie zabudowy w miejscach narażonych na zalanie.

Obszar interwencji 4: Gospodarka wodno-ściekowa

Działania dotyczyły infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej:

- **Budowa sieci wodociągowej:** realizowano inwestycje w różnych miejscowościach gminy (koszt: 640 tys. zł w 2022 roku i 267 tys. zł w 2023 roku);
- **Budowa i rozbudowa kanalizacji:** odpowiednio 743 tys. zł (2022 rok) i 3,7 mln zł (2023 rok);
- **Modernizacja oczyszczalni ścieków:** w 2023 roku zrealizowano jeden z etapów modernizacji oczyszczalni – koszt prawie 14,8 mln zł.

W latach 2022-2023 gmina Czosnów podjęła szereg działań w zakresie rozwoju infrastruktury wodno-ściekowej, obejmujących budowę sieci wodociągowej, rozbudowę systemu kanalizacji oraz modernizację oczyszczalni ścieków. Inwestycje te miały istotne znaczenie nie tylko dla środowiska naturalnego, ale również dla komfortu i bezpieczeństwa mieszkańców.

Budowa wodociągów w różnych miejscowościach gminy, realizowana systematycznie przez dwa lata, umożliwiła poprawę dostępu do czystej wody pitnej oraz zapewniła mieszkańcom stabilność i niezawodność w zakresie zaopatrzenia w wodę. 3 i 6,94

Szczególnie dynamicznie rozwijał się obszar kanalizacji. W 2023 roku ponad dwukrotnie zwiększył się kilometraż wybudowanej sieci kanalizacyjnej, w porównaniu do roku poprzedniego, tj. wzrost z 3,00 km w 2022 r. do 6,94 km w 2023 r., co przełożyło się na znaczący postęp w zakresie rozbudowy i udostępnienia sieci kanalizacyjnej dla kolejnych miejscowości. W efekcie coraz większa liczba gospodarstw domowych mogła zostać podłączona do zbiorczego systemu odprowadzania ścieków, co ograniczyło konieczność stosowania szamb oraz zmniejszyło ryzyko niekontrolowanych wycieków ścieków do środowiska.

Jednym z kluczowych etapów realizowanych w analizowanym okresie była modernizacja gminnej oczyszczalni ścieków, której część zrealizowano w 2023 roku, przy nakładach

sięgających blisko 14,8 mln zł. To istotny element strategicznej inwestycji, mającej na celu kompleksowe unowocześnienie całego systemu gospodarki ściekowej. Inwestycje te w sposób bezpośredni wpływają na poprawę stanu wód powierzchniowych i podziemnych, ograniczając ryzyko ich skażenia, które mogłoby mieć negatywne konsekwencje ekologiczne i zdrowotne. Modernizacja będzie kontynuowana w kolejnych etapach, by zapewnić pełną realizację zakładanych celów.

Obszar interwencji 5: Gleby

W ramach obszaru interwencji zrealizowano działanie polegające na prowadzeniu ewidencji zbiorników bezodpływowych oraz ich bieżącej aktualizacji i kontroli. Zadanie realizowane w ramach obowiązków urzędu – nie generowało dodatkowych kosztów.

Zbiorniki bezodpływowe są powszechnie stosowanym rozwiązaniem do gromadzenia ścieków bytowych na terenach nieskanalizowanych. Ich niewłaściwa eksploatacja – zwłaszcza brak regularnego opróżniania – stwarza poważne zagrożenie dla środowiska naturalnego. Przepelnione lub nieszczelne szamba mogą prowadzić do infiltracji ścieków do gruntu, co skutkuje degradacją gleby, a także może doprowadzić do skażenia warstw wodonośnych. Takie skażenia są trudne do usunięcia i mogą mieć długofalowy, negatywny wpływ na jakość wód gruntowych, z których często pobierana jest woda pitna.

W związku z tym, prowadzona przez gminę ewidencja pełni kluczową rolę w monitorowaniu i kontrolowaniu, czy właściciele nieruchomości wywiązują się z obowiązku opróżniania szamb i przekazywania nieczystości ciekłych do uprawnionych punktów zlewnych. Aktualizacja danych pozwala na bieżące weryfikowanie liczby zbiorników, ich lokalizacji oraz częstotliwości wywozu ścieków. W razie nieprawidłowości gmina może podjąć interwencję administracyjną, w tym wydawać wezwania do okazania umów lub dowodów potwierdzających regularne usługi asenizacyjne.

Obszar interwencji 6: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W tym obszarze skupiono się na zarządzaniu odpadami niebezpiecznymi:

- **Usuwanie azbestu:** usunięto 84,33 Mg (2022 rok) oraz 120,00 Mg (2023 rok) wyrobów zawierających azbest;
- **Przebudowa PSZOK:** przeprowadzona w 2022 r. – montaż wagi i zagospodarowanie terenu;
- **Działania edukacyjne:** w latach 2022-2023 realizowana była akcja sprzątnięcia świata, tj. Wielkie Sprzątnięcie Gminy Czosnów.

W ramach obszaru interwencji dotyczącego gospodarki odpadami i zapobiegania ich powstawaniu gmina Czosnów skoncentrowała się w szczególności na działaniach związanych

z bezpiecznym zarządzaniem odpadami niebezpiecznymi, które stwarzają największe ryzyko dla zdrowia ludzi i środowiska.

Najistotniejszym zadaniem było usuwanie wyrobów zawierających azbest, które do dziś stanowią poważne zagrożenie ze względu na swoje właściwości toksyczne. Azbest, niegdyś powszechnie stosowany w budownictwie, został uznany za materiał wysoce szkodliwy, a jego pył ma działanie rakotwórcze. Program usuwania azbestu na terenie gminy był kontynuowany w sposób systematyczny – w 2022 roku zutylizowano 84,33 Mg tego odpadu, a w roku 2023 ilość ta wzrosła do 120,00 Mg. Tak wyraźny wzrost świadczy o skutecznej identyfikacji obiektów wymagających interwencji oraz o rosnącej świadomości mieszkańców, którzy zgłaszają zapotrzebowanie na wsparcie w zakresie demontażu i utylizacji materiałów zawierających azbest.

Dzięki realizacji tego działania z przestrzeni publicznej i prywatnej sukcesywnie eliminowane są źródła emisji włókien azbestowych, co przekłada się na poprawę warunków zdrowotnych, ograniczenie skażeń gleby i powietrza, a także na podniesienie estetyki i bezpieczeństwa technicznego budynków. Co równie istotne, odbiór i unieszkodliwianie odpadów odbywał się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, co zapobiegało ich niewłaściwemu składowaniu czy spalaniu.

Drugim ważnym działaniem w tym obszarze była przebudowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), zrealizowana w 2022 roku. Prace objęły przede wszystkim modernizację infrastruktury, w tym montaż wagi oraz zagospodarowanie terenu, co pozwoliło na zwiększenie funkcjonalności obiektu i lepsze dostosowanie go do rosnących potrzeb mieszkańców. Dzięki inwestycji poprawiła się logistyka przyjmowania odpadów, co jest szczególnie ważne w kontekście odpadów problemowych – np. elektroodpadów, zużytych opon czy chemikaliów.

Dzięki tym działaniom PSZOK zyskał status obiektu nowoczesnego i dostępnego, a mieszkańcy otrzymali możliwość bezpiecznego i wygodnego oddawania odpadów w sposób zgodny z zasadami selektywnej zbiórki.

Ponadto w latach 2022-2023 na terenie gminy realizowano akcję sprzątania świata, tj. Wielkie Sprzątanie Gminy Czosnów. W 2023 roku akcja ta była połączona z konkursem plastycznym i fotograficznym oraz edukacyjnym spektaklem dla dzieci „Śmieciaki ratują świat”. Działania te nie tylko przyczyniły się do poprawy estetyki przestrzeni publicznej, lecz również miały istotny wymiar edukacyjny i integracyjny. Zaangażowanie mieszkańców, zwłaszcza dzieci i młodzieży, w akcje proekologiczne sprzyja budowaniu świadomości ekologicznej oraz kształtowaniu postaw odpowiedzialności za środowisko naturalne już od najmłodszych lat.

Obszar interwencji 7: Zasoby przyrodnicze

Zrealizowano nasadzenia roślinności: po 10 sztuk roślinności w każdym roku, na kwotę 600,00 zł rocznie.

Nasadzenia pełnią wiele funkcji ekologicznych i społecznych. Roślinność w przestrzeni publicznej poprawia jakość powietrza, wiąże pyły zawieszone, ogranicza hałas, a także sprzyja retencji wód opadowych, co jest szczególnie istotne w dobie coraz częstszych zjawisk ekstremalnych związanych z klimatem. Dodatkowo, drzewa i krzewy wpływają pozytywnie na mikroklimat – obniżają temperaturę powietrza w upalne dni i zwiększają wilgotność, co ma znaczenie dla komfortu mieszkańców. Zieleń stanowi również istotny element estetyczny – poprawia wygląd przestrzeni publicznych, zwiększa atrakcyjność miejscowości i może pełnić funkcję edukacyjną, zwłaszcza w sąsiedztwie szkół, przedszkoli czy świetlic wiejskich.

Warto jednak zaznaczyć, że zakres dotychczasowych działań w tym obszarze był bardzo ograniczony. Niewielki nakład finansowy wskazuje, że działania te nie były traktowane jako priorytetowe, a raczej uzupełniające wobec innych, bardziej kosztownych inwestycji.

W związku z powyższym, w kolejnych latach realizacji Programu Ochrony Środowiska zasadne byłoby rozszerzenie skali tego działania – zarówno pod względem liczby sadzonych roślin, jak i różnorodności gatunkowej. Szczególnie pożądanym byłoby prowadzenie nasadzeń wzdłuż ciągów komunikacyjnych, przy placówkach oświatowych oraz na terenach zdegradowanych środowiskowo. Warto również rozważyć włączenie lokalnych społeczności – mieszkańców, szkół, organizacji pozarządowych – w inicjatywy sadzenia zieleni, co dodatkowo wzmocniłoby efekt edukacyjny i integracyjny.

5. Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Charakterystyka rezerwatu przyrody Kępy Kazuńskie	8
Tabela 2. Charakterystyka rezerwatu przyrody Zakole Zakroczymskie.....	9
Tabela 3. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Czosnów.....	18
Tabela 4. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za lata 2022-2023 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	22
Tabela 5. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za lata 2022-2023 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	22
Tabela 6. Wyniki pomiarów hałasu przemysłowego w 2021 roku w miejscowości Sowia Wola Folwarczna.....	26
Tabela 7. Dane z pomiarów PEM wykonanych na terenie gminy Czosnów w 2021 r.....	27
Tabela 8. Klasyfikacja elementów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych oraz klasyfikacja wskaźników stanu chemicznego JCWP na terenie gminy Czosnów w latach 2022-2023.....	30
Tabela 9. Stopień realizacji zadań	33
Rysunek 1. Położenie gminy Czosnów na tle województwa mazowieckiego i powiatu nowodworskiego.....	5
Rysunek 2. Kampinoski Park Narodowy na terenie gminy Czosnów	7
Rysunek 3. Rezerwat przyrody Kępy Kazuńskie na terenie gminy Czosnów	8
Rysunek 4. Rezerwat przyrody Zakole Zakroczymskie na terenie gminy Czosnów	9
Rysunek 5. Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu na terenie gminy Czosnów	10
Rysunek 6. Obszar Natura 2000 Puszcza Kampinoska na terenie gminy Czosnów	11
Rysunek 7. Obszar Natura 2000 Forty Modlińskie na terenie gminy Czosnów	12
Rysunek 8. Obszar Natura 2000 Łąki Kazuńskie na terenie gminy Czosnów	13
Rysunek 9. Obszar Natura 2000 Kampinoska Dolina Wisły na terenie gminy Czosnów	15
Rysunek 10. Obszar Natura 2000 Dolina Środkowej Wisły na terenie gminy Czosnów	16
Rysunek 12. JCWPd na terenie gminy Czosnów	31